

2025. december 05. péntek – 5786. kislév 15.
péntek 18:00 | gy. gy. 15:35 | szombat 10:00 | havdala 16.45

www.frankel.hu

84/5

VÁJISLÁH

(I. Mózes 32.4. – 36.43.)

וישלה

Jákob és családja a hazafelé úton találkozik fivérével, Ézsauval, és kibékülnek, majd végleg elválnak útjaik. Schemben a helyi törzsfőnök fia megerőszakolja Jákob lányát, Dinát, akinek két testvére, Simon és Lévi véres bosszút áll a helyi lakosságon. A szakasz Benjámin születésével és Ráchel halálával végződik.

“És küldött” követeket Ézsauhoz. Ugyanis a Kánaán országába visszatérő Jákob aggódott, tartott fivére bosszújától. Féltette családját, gyermekeit. Egy bottal indult annak idején Lábán házához igyekezve és két részre osztható nagy táborral, sok állattal, gazdagon tért vissza. Jelentették, hogy Ézsau 400 emberrel közeledik. Háromféleképpen készült Jákob, testvére fogadására: – Imádkozott a Mindenhatóhoz, – Ajándékot küldött, hogy meglágyítsa szívét, – Felkészült a harcra. Ez utóbbit el akarta kerülni, nemcsak félelemből, hanem az is elkésztette, hogy esetleg vért onthat a háborúskodás során. A magára maradt Jákobbal az éjszaka csendjében tusakodott egy “férfi”. Bölcsseink különbözőképpen magyarázták, hogy ki lehetett a titokzatos birkózó. Egyesek szerint Ézsau védangyala, mert védangyallal mindenki rendelkezik. Maimonidész szerint ez egy látomás, a belső ének küzdelméről van szó. Közeledett a hajnal, a földöntúli lény kérte Jákobot, hogy engedje el. Jákob feltételként az angyal áldását kérte. Jákob új nevet kap, Izrael, jelentése Isten harcosa. Ez a „héber” megjelölés mellett a második név, amellyel népünk, vallásunk elnevezését a Tóra tartalmazza. Jákob sántított, mert forgó inát megérintette az angyal. Jött Ézsau és serege, de látva a sok gyereket, asszonyt, nem bántotta Jákobot, sőt megölelte, megcsókolta. Jákob megnyugodva folytatta útját, Skem városába érkezett, megvásárolta a Skem körüli telepet száz keszitáért, egy általa kibocsátott új értékes pénzért. Dina, Lea lánya meglátogatta Skem lányait, meglátta őt Hamor fejedelem fia, és meggyalázta. A két testvér, Simon és Lévi megbosszulta húgukat ért szégyent. Jákob megdöbben, később halálos ágyán sem felejtette el a két fiú véres cselekedetét. Továbbment a tábor, Jákob-fiai és családjai elindultak.

A Tóránkról, ha elvonnánk minden misztikus tartalmat, üzenetet, eredetet és csupán, mint irodalmi műre tekintenénk, összehasonlítva más régi művel, valami azonnal feltűnne. A Tóra nem eszményít. Az okot homály fedi. Tóránkban minden történés valami elemi természetességgel jelentkezik. Gyakran olyan realitásban, ami nem vet kimondottan „jó fényt” a benne szereplőkre. Más irodalmi mű általában nem állít negatív fénybe olyan szereplőket, akik történetiségükben a „kizárólagos” kategóriához tartoznak. Hetiszakaszunkban Jákob ősapánk húsz év után visszatér Háránból, ahová ikertestvérétől való félelmében menekül. A két testvér homlokegyenest ellentétes két hőse a tórai résznek. Jákob, a harmadik ősapá, akit az isteni gondviselés a zsidó nemzetségek, a 12 zsidó törzs ősenek teszi. Ézsau az elsőszülött, vérengző vadász, aki halált lát és halált vár, így mondva le elsőszülöttségéről: „Én már a halál elé megyek, minek nekem az elsőszülöttség?” A két ikertestvér két véglet. Jákob a zsidók őse, Ézsau a zsidók ősellensége, Edom népének őse. Felvetődik a kérdés: hogyan lehetséges ez? -Gondoljuk végig- mindkettőt zsidó anya szülte, zsidó szokás szerint bizonyosan mindkettőt felvették nyolc napos korukban Ábrahám szövetségébe. Mindketten ugyanolyan körülmények között éltek és ugyanazt a nevelést kapták. Jákobból zsidó lett, Ézsauból a zsidók ellensége. Lehetséges ez? Van a kérdésre válasz? A gondviselés, a végzet és az isteni akarat. Jákobot megszólítja a Jóteremtő és ő, válaszol a hívó szóra: „Ha kenyeret és ruhát adsz, elfogadlak Istenemnek!” Ézsaut nem érdekli semmi szellemiség. Élete napjainak túlélése, semmint megélése. Számára az élet nem érték, hisz annyi életet vett el gyilkos természete. Van kitől félnie Jákobnak. Félelmében hagyja ott szülőföldjét és megy vissza az „őshazába”, amitől óvva inti fiát Ábrahám. Eltelt húsz év, Jákob megsokasodva, meggazdagodva tér vissza Kánaánba. Helyzete a lehető legrosszabb. Családja még nagyobb aggodalommal tölti el, hisz immár nemcsak magát kell féltetnie Ézsau bosszújától. Itt, ebben a fokozott, drámai helyzetben következik a Tóra talán legmisztikusabb része. A félelmetes találkozás előestéjén Jákob egyedül marad. Tusakodik vele egy ember hajnal hasadtáig, de nem bírja legyőzni. „Engedj el, hisz feljön a hajnal!” kéri Jákobot, de csak úgy engedi el, ha áldását adja rá. Majd felszólítja az ősapát: „Legyen neved Izrael ezentúl, mert küzdöttél Istennel, emberrel és győztél!” A kérdés: kivel küzdött egy álló, rémes éjjel az ősapá? Maimonidész szerint az egész egy prófétai kép. Büchler Zsigmond, egykori albertirsai rabbi szerint Jákob Ézsau védőangyalával harcol. Van sok más feltételezés is, például az, hogy az illető egy angyal, aki büntetni jön Jákobot. E sorok írójának szerény véleménye sokkal prózaibb, sokkal hétköznapiabb. Mindannyiunknak voltak rémálmaink és mindannyian átéltünk reménytelen és tanácstalan éjszeleket, amiben minden kilátástalannak tűnt. Azt hiszem, itt is pontosan ilyesmiről van szó. Az, akivel Jákob megküzd egész éjjel, a saját maga: lelkiismerete, jobbik énje. Elvonul előtte egész élete. Támpontot keres a félelmetes másnapi találkozáshoz, amiben minden elveszhet: családja, gazdagsága, ő maga is. Marcangoló kérdések áradata rohanja meg: Ki vagy te és mit remélhetsz? Te, aki becsaptad tulajdon testvéredet kicsalva az elsőszülöttség jogát. Kinek látod magad, te, aki becsaptad apádat, csellel csikarva ki elsőszülött áldását? Mit remélhetsz és kitől te, aki előtt nyitott sorsod

hogyanja, de mindez miért? És Jákob küzd és válaszol. A felismerés tölti el: „Örökkévaló, Érted tettem, amit tettem. Elfogadtalak Istenemnek, és hogyan lehetnék nemzetségek apja, ha nem vállaltam volna sorsom minden végzetét és talányát. Érted lettem első, hogy elsőik között első lehessen gyermekeim gyermekei számára is. Érted, mert elfogadtalak Istenemnek.” Mi más, mint az ilyen (feltételezett) szavak, amik jobbik énjének megadásához vezettek. Immár Jákobból Izraelként azonosulva maga is jobbik énjével. Isten harcosaként. A hetiszakasz e része sem idealizál. Drámai jelenet tanúi vagyunk, tanúi egy ember kiteljesedésének. Tovább olvasva a tórai részeket tapasztaljuk, hogy a Jákobból lett Izrael más ember. Életét sokkal bölcsebben, sokkal kritikusabban látja. Tanulság számunkra ez a történet. Mindannyiunk sorsában megvan a kérdés, amiben mérlegre tesszük sorsunk hogyanját és miértjét. Bármelyikünkől lehet „Izrael”, ha a jobbik énünket választjuk, csak választanunk kell.

Fritz Zsuzsa, a Bálint Ház igazgatója Jákob én vagyok. Jákob mi vagyunk. Azon gondolkodom, milyen lehet egyszer csak szembesülni azzal, hogy az elkerülhetetlen találkozás közeledik. Mind voltunk már ilyen helyzetben. Egy összeveszés, rossz érzések, düh, előítéletek, feltételezések kavarnak a lelkünkben és természetes reakcióként elkerüljük a találkozást, a dolgok kibeszélését. Mert félünk. Nem attól, hogy megver, megpofoz vagy pisztolyt ránt. Attól félünk, hogy kicsit belehalunk a szégyenbe. Mert szégyelljük, amit mondtunk, tettünk vagy nem tettünk, hogy annyi ideje nem emeltük fel a kagylót, nem küldtünk emailt, sms-t, nem mentünk el meglátogatni, nem küldtünk szülinapi ajándékot. A család nehéz dolog. Beleszületünk, visszük a hátunkon nemzedékek csomagjait gyakran terhesnek, dühítőnek érzett hűségéből, szeretetből. Jákob átverte testvérét, apját, kicsalta a másnak járó áldást. Nevének egyik jelentése: „sarok”. Ez is azt mutatja, hogy nem áll egyenesen. A sarkán forog, egyik irányba is készen áll mindig és a másik irányba is, nem egyenes. Tettének következményeként menekülnie kell, s útja próbákon át vezet a rettegett találkozásig, a pillanatig, amikor újra testvére szemébe kell néznie. S most itt van, eljött a rettegett momentum. Észáv közeledik négyszáz fegyveressel. A találkozás veszélyeket rejt, félelmet kelt. Jákob már vagyonos, nagy, szép családdal, jól tudja, hogy nagyon is van veszténivalója. Elmenekülhetne, úgy, mint akkor, annak idején tette. Jákob most nem fordul sarkon, nem választja a görbe utat, nem alkudozik Istennel, hanem a segítségét kéri. Átküldi a családját a patakon, ott marad egyedül, a sötétben. Lesz, ami lesz. Megmutatja arcát. A sajátját. Nincs álruha. Nincs alku, csak ő van, a kisebbik gyerek, aki nagyobbak gondolta magát mindenkinél. S a harcban azon az éjszakán végre újra kicsivé válhat. A hagyomány legismertebb magyarázatai szerint Jákob egy angyallal harcolt ott, azon az éjszakán. Mi is történik hát? Jákob, a másodszülött, aki felborította a születési sorrendet most lehetőséget kap, hogy helyreállítsa a családi hovatartozást. Mögötte férfiak sora, akik zűrzavarból, kapcsolati gubancokból jönnek, felborított öröklési rendből, nem megélt vágyakból. Ávrám és Jichák leszármazottja azért kap új nevet, mert megküzd önmagával, a félelmeivel, mert felelősséget vállal. Mert ez alkalommal nem fut el. Kész a konfliktus kezelésére, kész arra, hogy szembe nézzen legsötétebb félelmeivel és lelkiismeretének bugyraival. Ennek a küzdelemnek pedig az az eredménye, hogy feláll és odaáll Észáv elé, lesz, ami lesz. Jákob nehéz utat jár be, mint szinte mindannyian. De e küzdelemből áldással kerül ki, új névvel és egy egészen új, megbocsátáson és továbblépésen alapuló testvéri kapcsolattal. Sokszor menekülünk ki a konfliktusokból, mert nehéz szembenézni a másikkal, de leginkább önmagunkkal, félelmeinkkel, gyengeségünkkel. Amikor mégis sikerül – az felszabadító, energiát adó, jövőbe mutató.

Davidovics Joszi rabbihelyettes, az OR-ZSE rabbiszakos hallgatója Jákob rejtélyes éjszakai küzdelme szinte minden klasszikus magyarázót arra serkentett, hogy megpróbálja megállapítani, ki volt a harmadik ősatya támadója. Maga a tórai szöveg nyitva hagyja a kérdést, hogy vajon emberi vagy isteni, angyali lény volt-e Jákob támadója? Mivel a küzdelemre az Észávval való találkozást megelőző éjszaka került sor, nem meglepő, hogy számos kommentátor úgy vélte, Észáv őrangyala próbálta meg Jákobot legyőzni. Vajon az ősatyák közül miért éppen Jákobval harcolt ez az isteni lény? Talán úgy vélte, hogy nincs esélye Ávrám ellen, akinek megingathatatlanul erős hite volt, és akinek a kegyes jócselekedetei annyi érdemet szereztek? Attól félt, hogy az Örökkévaló úgyis megsegíti Jichákot, aki jámborul tűrte volna, hogy feláldozzák? Talán abban reménykedett, hogy Jákob még nem gyűjtött elég érdemet, és hibái miatt úgyis „könnyebb ellenfél” lesz? Valószínűleg nem számolt azzal, hogy a Jákobot már nemcsak a saját, hanem felmenői érdemei is védik. A gondolat, hogy a zsidó közösség valaha élt tagjainak érdemei haláluk után is megmaradnak, és a későbbi korokban is pajzsként szolgálnak az akár kevesebb érdemmel rendelkező utódok számára is, nagyon fontossá vált a zsidó hagyományban. Van olyan értelmező, aki azt következtette ki a Tóra szövegéből, hogy, mivel az angyal látta, hogy Jákob minden támadását kivédte, feladta volna küzdelmet, de ekkor Jákob kezdett újra birkózni vele. Mivel Jákob természetéhez a békesség illett volna, nem lett volna szabad neki magának kezdeményeznie a harcot a küzdelem semelyik szakaszában sem. Ezért sikerült végül az angyalnak megsebesítenie Jákobot. Ismét egy másik kommentár a számmisztikai spekuláció segítségével magyarázza meg, hogy miért éppen a Jisráel nevet kapta Jákob. A harc Jákob (a héber betűk számértéke: 182) és a Sátánnal (a héber betűk számértéke: 359) azonosított égi lény között zajlott. (A héber szótán szó alatt érthetünk Vádlót, Kísértőt, vagy akár a saját rosszra csábító ösztönünket is). Ha a két küzdőfél nevének számértékét összeadjuk, akkor a kapott szám éppen a Jisráel szó számértékével (541) egyezik meg. A Jisráel név arra is utalhat, hogy Jákobnak a saját rosszra csábító ösztönét kellett legyőznie ahhoz, hogy érdemessé váljon új nevére.

Csak az iPhone lesz engedélyezett az izraeli katonák számára a jövőben. https://bzsh.hu/2025/12/02/csak-az-iphone-lesz-engedelyezett-az-izraeli-katonak-szamara-a-jovoben/
Berlin: Németország nem vesz részt az Eurovízió, ha Izraelt kizárják. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/hirek-lapszemle/berlin-nemetorszag-nem-vesz-reszt-az-eurovizion-ha-izraelt-kizarjak
A Jewish Telegraphic Agency beszámolója szerint az ír főváros tanácsa hétfő esti ülésén heves vita alakult ki a Chaim Herzog izraeli államfő nevét viselő park átnevezéséről. Bár sok képviselő szeretne volna folytatni az egyelőre megfeneklett átnevezési folyamatot, végül 35–25 arányban úgy döntöttek, hogy az ügyet eljárási hibák miatt visszaküldik a névadási bizottsághoz. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/cionista-lobbitevenyseg-tovabb-folytatodik-a-dublini-herzog-park-atnevezese-koruli-vita
Magyarok , akik beírták magukat az amerikai filmtörténetbe. https://kibic.hu/2025/12/01/magyarok-akik-beirtak-magukat-az-amerikai-filmtortenetbe/
Súlyos incidens Gázában, a helyzet a frontokon és Edan egyenruhában. https://ujkelet.live/2025/12/03/sulyos-incidens-gazaban-a-helyzet-a-frontokon-es-edan-egyenruhaban/
Kegyelmi kérvény, vagy a per eltörlésének kérése? https://izraelinfo.com/2025/11/30/kegyelmi-keres-netanjahu-per-eltorlese/
Kilátástalan a palesztinok kétállami követelése - segítség csak papíron és jelszavakban van. https://hu.euronews.com/2025/12/04/kilatastalan-a-palesztinok-ketallami-kovetelese-segitseg-csak-papiron-es-jelszavakban-van
Bejelentette Izrael vezetője: hatalmas demilitarizált övezetet akarnak a szomszédos államban - A fővárostól délre egyetlen fegyver sem maradhat. https://www.portfolio.hu/global/20251202/bejelentette-izrael-vezetoje-hatalmas-demilitarizalt-ovezetet-akarnak-a-szomszedos-allamban-a-fovarostol-delre-egyetlen-fegyver-sem-maradhat-803678
Megölték egy Hamász-ellenes palesztin milícia vezetőjét a Gázai övezetben. https://hvg.hu/vilag/20251204_hamasz-gaza-milicia-vezeto-halal-hatalmi-harc-izrael-exc
Szokatlan , személyes hangú levél került elő Albert Einsteinól Izraelben. https://www.atv.hu/kulfold/20251203/albert-einstein-levele-izrael/
XIV. Leó: A palesztin állam létrehozása az egyetlen megoldás. https://nepszava.hu/3303512_xiv-leo-papa-palesztin-allam-tamogatas-megoldas
Veszélyeztetett baglyot mentettek az IDF katonái egy palesztin faluban. https://bzsh.hu/2025/12/03/veszelyeztetett-uhu-t-mentettek-az-idf-katonai-egy-palesztin-faluban/
A végső végső megoldás – Hadar Galron, a világhírű Mikve című darab írója Budapesten. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/kultura/a-vegso-vegso-megoldas-hadar-galron-a-vilaghiru-mikve-cimu-darab-iroja-budapest
„A hazardőr , a sakkmester és a hasznos idióták – Európa szétzúzása 1922-1941” címmel pár hete került a boltokba Ungváry Krisztián történész új kötete az Open Books kiadásában. A munka egyedisége többek között abban rejlik, hogy rámutat arra a kevésbé ismert tényre: a náci sikereiben 1925-től szerepet játszott Sztálin hideg számítása is. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/europa-szetzuzasa-1922-41-kozott
Utazás a koponyánk körül – A megismerés pszichológiája. https://kibic.hu/2025/12/03/utazas-a-koponyankorul-a-megismeres-pszichologiaja/
Trump az újabb gázai incidens után – a tűzszünet második szakasza hamarosan bekövetkezik. https://ujkelet.live/2025/12/04/trump-az-ujabb-gazai-incidens-utan-a-tuzszunet-masodik-szakasza-hamarosan-bekovetkezik/
Kritikus tömeg Jeruzsálemben? https://izraelinfo.com/2025/12/02/kritikus-tomeg-jeruzsalemben-biciklis-interju/
A kém , aki ott sem volt - új főnöke van a Moszadnak. https://hu.euronews.com/2025/12/04/a-kem-aki-ott-sem-volt-uj-fonoke-van-a-moszadnak
Izrael átadta Németországnak az Arrow 3 rakétavédelmi rendszert. https://telex.hu/kulfold/2025/12/04/izrael-atadta-nemetorszag-nak-az-arrow-3-raketavedelmi-rendszert
Visszatér az elveszett törzs? Indiai zsidók ezrei költöznek Izraelbe. https://www.atv.hu/kulfold/20251202/izrael-india-elveszett-torzsz/
A zsidó hollywoodi sztár szerint egy finanszírozó kiszállt a „Eleanor the Great” című filmjének (első rendezése) támogatásából, miután nem volt hajlandó átírni a történetet valami olyanra, ami nem kapcsolódik a holokauszthoz. https://www.szombat.org/kultura-muveszetek/scarlett-johanssont-biztattak-hagyja-a-holokauszt-temat
Mester Tamás: kívánom, hogy a Szeretetkórházban minden beteg mielőbbi felgyógyulást találjon. https://bzsh.hu/2025/12/03/mester-tamas-minden-betegmielobb-ifelgyogyulasttalaljon251203kcs/

A Hamász megsértette a tűzszünetet, Izrael válasza nem késett sokáig. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/izrael/a-hamasz-megsertette-a-tuzszunetet-izrael-valasza-nem-kesett-sokaig
Antiszemita támadás előkészítésével vádoltak meg Párizsban két fiatalkorút, akiket előzetes letartóztatásba helyeztek. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/antiszemita-tamadas-elokeszitesevel-vadoltak-meg-ket-kiskorut-franciaorszagban
Az október 7-i mészárlásban meggyilkolt thaiföldi vendégmunkás holttestét adta vissza a Hamász. https://kibic.hu/2025/12/04/az-oktober-7-i-meszarlasban-meggyilkolt-thaifoldi-vendegmunkas-holttestet-adta-vissza-a-hamasz/
Megölték az Izraellel együttműködő gázai milícia vezetőjét. https://ujkelet.live/2025/12/04/riport-megoltek-az-izraellel-egyuttmukodo-gazai-milicia-vezetojet/
Tükröm-tükröm , mondd meg nékem! https://izraelinfo.com/2025/12/01/netanjahu-kegyelmi-kerelem-eljaras-eltorlese/
Gázai légicsapással válaszolt Izrael egy katonái elleni Hamász-támadásra. https://hu.euronews.com/2025/12/04/gazai-legicsapassal-valaszolt-izrael-egy-katonai-elleni-hamasz-tamadasra